

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Vårt dnr R-2023-47
Ert dnr NV-08009-23

Malmö den 12 januari 2024

REMISSVAR: PM Naturvårdsverkets tillsynsvägledning gällande fettavskiljare m.m. som kan omfattas av krav på anmälan eller tillstånd enligt 13 § FMH

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sveriges årsmöte har fastställt ett antal ståndpunkter som är vägledande för Avfall Sveriges ställningstaganden och åtgärder för att utveckla avfallshanteringen och kommunernas roller. Här kan nämnas bland annat att Avfall Sverige anser att avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur och att avfallshanteringen ska ge god och behovsanpassad service för medborgare och verksamheter.

2. Sammanfattning

- Avfall Sverige begränsar sig framför allt till att kommentera vägledningen i fråga om fettavskiljare, eftersom det har betydelse för det kommunala avfallsansvaret.
- Avfall Sverige föredrar visserligen att fettavskiljarslam ska klassificeras enligt definitionen av kommunalt avfall, men Naturvårdsverkets motivering haltar.

- Avfall Sverige menar att en anmälningsplikt även borde avse fettavskiljare kopplade till det allmänna avloppsnätet, så att kommunen ska kunna kontrollera att dessa är installerade och att töms i enlighet med behovet. Naturvårdsverket bör därför överväga behovet av förordningsändringar.
- Naturvårdsverkets tillsynsvägledning behöver samordnas med Havs- och vattenmyndighetens vägledning om enskilda avlopp.
- Eftersom detta handlar om en ny tillämpning av gällande bestämmelser menar Avfall Sverige att sanktioner för befintliga (möjligen) oanmälda anläggningar vore orimligt och att tillsynsvägledningen bör rekommendera tillsynsmyndigheterna att underlätta för anläggningsinnehavarna att fullgöra sina skyldigheter.

3. Kommentarer

Avfall Sverige begränsar sig framför allt till att kommentera vägledningen i fråga om slamavskiljare och fettavskiljare, eftersom sådana ger ett slamavfall som ofta är att anse som ett avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 och 24 §§ miljöbalken.

Avfall Sverige delar Naturvårdsverkets bedömning att exempelvis slamavskiljare och fettavskiljare kan anses utgöra avloppsanordningar, vars inrättande som huvudregel är anmälningspliktigt enligt 13 § andra stycket förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH). Av kommentar till hälsoskyddslagen, där bestämmelsen ursprungligen infördes, anges också att med avloppsanordning avses "samtliga delar som ingår i avloppsanläggningar, således rörledningar, slamavskiljare, tankar, infiltrationsanordningar och liknande anordningar som ingår i den kompletta anordningen" (Håkan Torngren, Svenska kommunförbundets förlag, 1986, sid 32).

Avfall Sverige delar även bedömningen att en fettavskiljare eller annan avloppsanordning är undantagen tillstånds- och anmälningsplikten i de fall de är del av en anordning som prövas enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller för avloppsvattnet till enbart en allmän avloppsanläggning. – Slutsatsen är alltså att anmälningsplikten endast gäller för anordningar som kopplas till enskilda avlopp.

Eftersom det är Havs- och vattenmyndigheten som har ansvaret för tillsynsvägledning i frågor om enskilda avlopp, 3 kap. 5 § 3 miljötillsynsförordningen (2011:13), förutsätter Avfall Sverige därför att myndigheterna samråder och att remitterad vägledning även kommer att publiceras på Havs- och vattenmyndighetens hemsida.

En viktig fråga är vilka effekter det får när Naturvårdsverket på det här sättet genom vägledning kommer fram till att anmälningsplikt för fettavskiljare kopplade till enskilda avlopp gäller. Avfall Sverige håller med om att den straffsanktionerade 6-veckorsregeln inte kan anses gälla för dessa anmälningar. Inte heller att det är lämpligt med en straffsanktion, med hänvisning till den otydliga lagstiftningen och legalitetsprincipen. Naturvårdsverket har dock inte nämnt att överträdelse av anmälningsplikten för att inrätta en

avloppsanordning är sanktionerad i 3 kap. 1 § 3 förordning (2012:259) om miljöstraffavgifter. (Utebliven anmälan om ändring är inte sanktionerad.) Eftersom det varit oklart såväl för verksamhetsutövare som tillsynsmyndigheter huruvida fettavskiljare etc. är avloppsanordningar och därmed anmälningspliktiga att inrätta, bör Naturvårdsverket råda tillsynsmyndigheterna att inte besluta om straffavgifter för befintliga sådana anläggningar. Myndigheterna kan eventuellt också redan ha fått information om inrättandet i egenskap av remissinstans i ärenden om bygglov och bygganmälan utan att notera planerad fettavskiljare. Tillsynsmyndigheterna bör åtminstone först ge anläggningsägarna information om den nya bedömningen samt godta en viss genomförandetid (se 26 kap. 1 § 2 miljöbalken).

Kommentar till Övrig information

Naturvårdsverket anger att "avfall som uppkommer i fettavskiljare utgör oftast kommunalt avfall men kan även utgöra verksamhetsavfall." och hänvisar till verkets vägledning om begreppet kommunalt avfall. Avfall Sverige föredrar en klassificering utifrån begreppet kommunalt avfall. Av förarbeten till harmoniseringen mellan de nya fyra EU-direktiven om avfall samt miljöbalken och avfallsförordningen ingår inte fett i de delar som avhandlar avlopp (Prop. 2019/20:156), se t.ex. sid 98. Att klassa fett som en avloppsfraktion är inte heller förenlig med det nya begreppet bioavfall där Naturvårdsverket i sitt förslag av genomförande av artikel 22 (2008/98/EG) i den svenska lagstiftningen exemplifierar olja från restaurang i större mängder som bioavfall (Se NV-09062-20; punkt 5.7). Emellertid anger Naturvårdsverket i vägledningen om kommunalt avfall (kap. 1.5) att en fettavskiljare "är en anordning som hindrar att avloppet tillförs fett och andra ämnen. Avfallet från fettavskiljaren är därför inte avlopp från avloppsnät eller avloppsrening". De två vägledningarna är alltså motstridiga i fråga om huruvida en fettavskiljare är en avloppsanordning eller ej? Det är otillfredsställande att vägledningen haltar på detta sätt.

Avfall Sverige anser för övrigt att anmälningsplikt för samtliga fettavskiljare vore önskvärt för att underlätta kommunernas arbete med att undvika fett i avloppsnätet, dels underlätta regelbunden tömning och öka insamlingen av sådant material till biogasproduktion och återvinning. Det vore bra om Naturvårdsverket övervägde detta.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår seniora miljöjurist Andrea Hjärne, andrea.hjarne@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 36.

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Tony Clark
Vd